

מטעמי תורת זילים

פרשת נשא – מעשה השקיית הסוטה

כאשר היה אדם חושד שאשתו סתתה תחתיו, הוא היה מקנא לה ומביאה לבית המקדש אל הכהן שנאמר "ועבר עליו רוח קנאה וקנא את אשתו והוא נטמאה או עבר עליו רוח קנאה וקנא את אשתו והיא לא נטמאה: והביא האיש את אשתו אל הכהן" (במדבר ה, יד – טו). הכהן היה לוקח מים ומוסיף עליהם עפר מקרקע המשכן. אחר כך היה פורע את שערות ראשה שנאמר "ולקח הכהן מים קדשים בקלי חרש ומן העפר אשר יהיה בקרקע המשכן ויקח הכהן ונתן אל המים: והעמיד הכהן את האשה לפני ה' ופרע את ראש האשה" (במדבר פרק ה, יז – יח). אז הכהן היה משיב את האשה ומשקה אותה במים עם העפר. אם האשה היתה טמאה היו פוגעים בה המים וגורמים לה ייסורים קשים שהיו מביאים למותה, ואם היא היתה טהורה היתה נשארת חיה וזוכה לזרע שנאמר "והשקה את המים והיתה אם נטמאה ותמלל מעל באישה ובאו בה המים המאגרים למרים וצבתה בטנה ונפלה ורקה והיתה האשה לאלה בקרב עמה: ואם לא נטמאה האשה וטהרה הוא ונקתה ונזרעה זרע" (במדבר ה, כו – כח).

ויש להבין, כיצד יתכן ששתיית מים יכולים לזהות אישה אשר סתתה תחת בעלה ולהביא עליה ייסורים קשים ומרים עד למוות?

כל הגברים והנשים בישראל נבדקו בבדיקת הסוטה' לאחר שיצאו ממצרים

כאשר יצאו עם ישראל ממצרים, היו המצריים אומרים שהבנים של ישראל אינם באמת בניהם אלא נולדו מהמצריים (זוהר פרשת נשא דף קכד ע"ב ד"ה אבל ודאי רזא), והיו כמה מישראל שחשדו בנשיותיהם שמא אכן נטמאו על ידי המצריים. לכן רצה ה' יתברך לבדוק אותם במקום שנקרא 'מרה' ולברר את טהרתם (זוהר פרשת נשא דף קכד ע"ב ד"ה אבל ודאי רזא וד"ה מה כתיב) על ידי שינסה אותם כמו שבדקים סוטה במים המרים, ובכך להסיר מעליהם כל שם רע וחשד. וזה הטעם שכאשר הגיעו ישראל למרה, המים שהיו שם מטבעם מתוקים התהפכו למרים שנאמר "ויבאו מרתה ולא יכלו לשתי מים ממרה כי מרים הם על פן קרא שמה מרה" (שמות טו, כג) (מקדש מלך' לר' שלום בוזאגלו על זוהר פרשת נשא דף קכד ע"ב).

באותה העת ציוה ה' יתברך את משה רבינו לכתוב שם קדוש (זוהר פרשת נשא דף קכד ע"ב ד"ה מה כתיב ויבאו מרתה) שהוא שם הויה, בצורה ישרה והפוכה כך: ו-ה-ו-ה (לפי מהדורת זוהר של דפוס ליוורנו פרשת נשא דף קכד ע"ב. וראה עוד ב'מקדש מלך' על זוהר פרשת נשא דף קכד ע"ב, וכן 'אור החמה' על זוהר פרשת נשא דף קכד ע"ב ממהרח"ו) כפי שהיה כותב הכהן אצל הסוטה (זוהר פרשת נשא דף קכד ע"ב ד"ה מיד, 'שפתי כהן על התורה' פרשת נשא ד"ה 'ובענין כתיבת השתי שמות'). ואז ה' ציווה את משה רבינו להשליך את השם הקדוש הזה למים במרה שנאמר "ויצעק אל ה' ויורהו ה' עץ וישלף אל המים" (שמות טו, כה), "עץ" – הוא השם הקדוש שמשה רבינו הצטווה להשליך אל המים" (זוהר פרשת נשא דף קכד ע"ב ד"ה מיד ויורהו), אשר נעשה בו מעשה כמו במגילת סוטה שנמחקת במים (אור החמה' על זוהר פרשת נשא דף קכד ע"ב ד"ה 'והנה כאשר' ממהרח"ו).

מלבד הנשים גם הגברים נבדקו אז במים על מנת לברר שהם לא קלקלו עם נשות המצריים, כדי שלא יישאר לעז על בני ישראל (זוהר פרשת נשא דף קכד ע"ב ד"ה מה כתיב ויבאו וד"ה ואי תימא נשיהון). ואכן אחרי ששתו נמצאו כל הגברים והנשים מישראל שהם טהורים וקדושים, למרות שהיו שנים רבות במצרים (זוהר פרשת נשא דף קכד ע"ב – קכה ע"א ד"ה ונשיהון דישראל). וכך גם העיד עליהם ה' יתברך כפי שנאמר "וששם עלו שבטים שבטי יה עדות לישראל להדות לשם ה'" (תהלים קכ, ד), כלומר שנקראו בשם "שבטי יה" על שהי' נתן בראש ובסוף כל שם של שבט את האותיות יה-מתוך שמו יתברך כדי להעיד עליהם שלא נטמאו במצרים, כמו "אלה משפחת הזבולוני" (במדבר כו, כז) וכן "אלה משפחת השמעוני" (במדבר כו, יד) וכן "אלה משפחת תראובני" (במדבר כו, ז) וכן הלאה (ראה 'בראשית רבה' פרשה עט, ז) ('שלי' הקדוש' תורה שכתב פרשת בהעלותך ד"ה 'צריך האדם').

ישראל נבדקו במרה (זוהר פרשת נשא דף קכה ע"א ד"ה מה כתיב ויבאו) לכן נאמר על המים במרה "כי מרים הם" (שמות טו, כג) כמו שנאמר אצל הסוטה "והשקה את האשה את מי המרים המאגרים" (במדבר ה, כד) ('צורר המור' פרשת בשלח ד"ה ויבאו מרתה). מטעם זה גם נאמר במרה "ויצעק אל ה' ויורהו ה' עץ וישלף אל המים וימתקו המים שם לו חק ומשפט ושם נסהו" (שמות טו, כה) "ושם נסהו" – שם ניסה ובדק את ישראל על ידי השם הקדוש בתוך המים של מרה, כפי שהיה הכהן עושה בבדיקת הסוטות על ידי אותו שם קדוש שנמחה בתוך המים של הסוטה (זוהר פרשת נשא דף קכה ע"א ד"ה ונשיהון דישראל). וכיון שלא נמצא אז בישראל עבירה והם היו נקיים מעוון, אז מיד התקיים "וימתקו המים" המרים, ונהפכה הקללה לברכה (ותפארת יהונתן' לר' יהונתן אייבשיץ פרשת אמור ד"ה ממחרת השבת ניפנעו הכהן).

הירד והבטן של הסוטה ניתנו לס"מ בכדי לרצותו שלא יקטר על ישראל

כאשר נאבק שרו של עשו שהוא הס"מ והראש של כל הקליפות (דמשק אליעזר' על זוהר סבא דמשפטים דף קיא ע"ב ד"ה ובדא) עם יעקב אבינו, הוא פגע ליעקב ב"ירד" שנאמר "ויגרא כי לא יכל לו ויגע בכף ירכו ויתקע בכף ירדו יעקב בהאבקו עמו" (בראשית לב, כג), ונשארה 'הירד' הזאת בידי הס"מ (זוהר סבא דמשפטים דף קיא ע"ב ד"ה כתיב ויותר יעקב). דבר זה גרם ליעקב אבינו שלא היה יכול עוד להתנבאות מאותו שורש רוחני שהתנבא ממנו עד פה (דמשק אליעזר' על זוהר סבא דמשפטים דף קיא ע"ב ד"ה 'דלא' עיי"ש). והיות שנחלש שורש מקום הנבואה ('צורר המור' פרשת וישלח ד"ה ולפי שנגע בכף הירד) אז גם לא היתה הנבואה מצויה יותר בישראל (זוהר סבא דמשפטים דף קיא ע"ב ד"ה כתיב ויותר יעקב) החל מימות משה רבינו והלאה ('צורר המור' פרשת וישלח ד"ה ולפי שנגע בכף הירד) כפי שנאמר "ודבר ה' הנה יקר בגמים ההם אין חזון נפרץ" (שמואל א' ג, א) כלומר שבתחילה "דבר ה' הנה יקר" לפי שהיה מנוע מהם (רש"י שמואל א' ג, א). וזה המשיך עד שנפסקה לגמרי הנבואה בישראל ולא היה עוד "חזון נפרץ" (שער הגלגלים' לתארי"ל הקדמה לג ד"ה 'ויז"מ מ"ש').

בימיו של שמואל הנביא חזרה הנבואה (זוהר סבא דמשפטים דף קיא ע"ב ד"ה כתיב ויותר יעקב, 'צרוור המור' פרשת וישלח ד"ה ולפי שנגע בכף הירך), **כי שמואל היה נביא נאמן** ('צרוור המור' פרשת וישלח ד"ה ולפי שנגע בכף הירך) **והעלה את אותה 'ירך' הרוחנית מתוך 'הקליפות', וחטף אותה מהמלאך של עשו הרשע** (זוהר 'סבא דמשפטים' דף קיא ע"ב ד"ה כתיב ויותר יעקב). **והיה זה בשעה ששאל חיפש את האתונות ובא לפני שמואל שבירך על הזבח** ('צרוור המור' פרשת וישלח ד"ה ולפי שנגע בכף הירך) **כפי שנרמז בפסוקים "ויאמר שמואל לטבח תנה את המנה אשר נתתי לך אשר אמרת לי אלקים שים אתה עמך: ויגרם הטבח את השוק והעליה וישם לפני שאול"** (שמואל א' ט, כג - כד) ('זוהר הרקיע' להארי"י ז"ל סבא דמשפטים דף קיא ע"ב, 'זוהר חמה' לרבי אברהם גלאנטי על זוהר סבא דמשפטים דף קיא ע"ב). **מאז התחזקה הנבואה** ('צרוור המור' פרשת וישלח ד"ה ולפי שנגע בכף הירך) **והיה שמואל מתנבא מאותו שורש רוחני שהיה מתנבא ממנו יעקב אבינו לפני שנלקחה ממנו 'הירך'** ('דמשק אליעזר' על זוהר סבא דמשפטים קיא ע"ב ד"ה וסלקיה).

החל מימיו של שמואל הנביא חזרה הנבואה לישראל (עפ"י 'שער הגלגולים' להארי"י ז"ל הקדמה לג ד"ה 'זו"ס מ"ש בוהר'). **והורע אז לס"מ מאוד על שלקחו ממנו את 'הירך' שיגע ועמל עליו להשיגו במאבק עם יעקב אבינו** (עפ"י 'שער הפסוקים' להארי"י ז"ל שמואל א' על הפסוק 'ותדור נדר ותאמר ה''), **כי הוא היה חלק הקדש שהיה לו ממנו חיות וחלק זה גם היה שמחה לכל 'הקליפות' שמתחתיו** ('דמשק אליעזר' על זוהר סבא דמשפטים דף קיא ע"ב ד"ה ובדא). ולכן כשהיה המן הרשע עובר ליד מרדכי היהודי, היה מרדכי מראה לו את הירך – כי רצה לרמוז לו על הירך של הקדושה שהוציאו מידי הס"מ. **והיה המן מתרגז וכועס אז על אותה הירך שנלקחה מהס"מ** (זוהר פרשת משפטים דף קיב ע"ב ד"ה מרדכי הוה) (להרחבה נוספת על מרדכי היהודי והמן הרשע ראה מאמרינו לפרשת תצוה – יגלגלים של מרדכי והמן).

בכדי שהס"מ לא יקטרע על ישראל מחמת הפסדו (עפ"י 'שער הפסוקים' להארי"י ז"ל שמואל א' על הפסוק 'ותדור נדר ותאמר ה'') **הקב"ה לא קיפח את חלקו** (זוהר סבא דמשפטים דף קיא ע"ב ד"ה קדשא בריך הוא) **ונתן לו במקומה את הירך והבטן של הסוטה, תחת הירך שנלקחה ממנו** (זוהר סבא דמשפטים דף קיא ע"ב ד"ה ולנפיל ירך), כמו שניתן לו השעיר לעזאזל ביום הכיפורים והמים האחרונים שהם חלקו וגורלו בסעודה. מחמת נתינה זו נאמר על הסוטה "בתת ה' את ירכך ונפלת ואת בטןך צבה" (במדבר ה, כא) ('צרוור המור' פרשת וישלח ד"ה ולפי שנגע בכף הירך) וכן נאמר עליה "ויבאו המים המאגריים האלה במעיך לצבות בטן ולנפול ירך" (במדבר ה, כב), "לצבות בטן ולנפול ירך" – שהיה צריך להיות כתוב "ויצבתה בטןך ונפלה ירכך" כדרך שנאמר אחר כך "ויבאו בה המים המאגריים למרים וצבתה בטנה ונפלה ירכה" (במדבר ה, כג) **אך נאמר אחרת לפי שהוא ציווי לס"מ, וכמו 'עצם' שמשליכים לכלב ואומרים לו "קח את זה לחלקך"** (זוהר סבא דמשפטים דף קיא ע"ב ד"ה ולנפיל ירך).

הס"מ היה שבע ושמת (זוהר סבא דמשפטים דף קיא ע"ב ד"ה ומכלא לא אבאיש) **בירך הסוטה שקיבל תחת ירך יעקב אבינו** ('צרוור המור' פרשת וישלח ד"ה ולפי שנגע בכף הירך) **כי התמנה על בטנה של הסוטה לעשות בה נקמה** ('דמשק אליעזר' על זוהר נשא דף סבא דמשפטים דף קיא ע"ב) **על שקלקלה וחטאה ועשתה כמעשהו, ועתה יכול הוא להוציאה מהעולם** (זוהר סבא דמשפטים דף קיב ע"ב ד"ה תא חגי מאן דאשכח). לכן כאשר חנה היתה עקרה ולא נפקדה היא אמרה לפני הקב"ה שאם לא יענה לתפילתה לתת לה בן, אזי היא תלך ותיסתר בפני אלקנה בעלה. וכיון שתיסתר אז ישקו אותה מי סוטה ויתקיים "וְאִם לֹא נִטְמָאָה הָאִשָּׁה וְיִטְהַרְהָ הוּא וְנִקְתָה וְנִזְרְעָה זֶרַע" (במדבר ה, כח) – **כלומר שכיון שהיא למעשה טהורה אז היא תיפקד בבן זכר** (נמי ברכות דף לא ע"ב) **הוא שמואל הנביא, שיחטוף בחזרה את הירך שנלקחה מיעקב אבינו. וכיון שהיא תיפקד על ידי שתיית המים המרים אז ימצא כי הס"מ לא ישלוט בה ולכן גם לא יקבל את 'הירך' של 'הסוטה' שהיא 'העצם היבשה' שזורקים לו ועתידה להיות חלקו. וכך לא יישאר לס"מ אף 'ירך' והוא יבוא לקטרע על ישראל חלילה** ('שער הפסוקים' להארי"י ז"ל שמואל א' על הפסוק 'ותדור נדר ותאמר ה', 'שער הגלגולים' להארי"י ז"ל הקדמה לג ד"ה 'זו"ס מ"ש בוהר').

לכן אמרה חנה לה' יתברך, **כי מוטב שיתן לה את בנה שמואל אשר ייתקן את ירך יעקב אבינו ואז יישאר לס"מ לפחות ירך הסוטה והוא לא יפסיד אותה היות שהיא לא תיסתר ולא ישקו אותה בסתם, וממילא אותו 'כלב' הנובח ומקטרע על ישראל ישתוק ולא יגרם לישראל נזק כי עדיין יש בידו את 'העצם היבשה' שהוא מקבל מהסוטה. אך אם לא ייתן לה ה' בן, אז בסופו של דבר הס"מ יקטרע על ישראל ויגרם להם נזק – מה שהוא הקב"ה בוודאי לא חפץ בו** ('שער הפסוקים' להארי"י ז"ל שמואל א' על הפסוק 'ותדור נדר ותאמר ה', 'שער הגלגולים' להארי"י ז"ל הקדמה לג ד"ה 'זו"ס מ"ש בוהר').

במעשים שהיו עושים בבדיקתה עוררו על הסוטה את מידת הדין

הכהן היה עושה פעולות באישה הסוטה בכדי לעורר עליה את הדין אם קלקלה ונטמאה. לכן המנחה שהיא הביאה נקראה "מנחת קנאות" (במדבר ה, יח) **לפי שמנחה זו נחשבה לה לדון** ('ירקנאטי' על התורה לר' מנחם רקנאטי פרשת נשא ד"ה ספר הוזהר במיין בדיק). וכן זו המנחה היחידה שהצטוו לא להוסיף עליה שמן שנאמר "לא יצק עליו שמן ולא יתן עליו לבנה כי מנחת קנאות הוא" (במדבר ה, טו) **לפי שהשמן רומז למידת הרחמים ואילו המנחה הזו של הסוטה היא כולה דין** (זוהר פרשת ויקרא דף יב ע"ב ד"ה ושמן לא). כמו כן המנחה היתה עשויה מקמח שעורים משום ששעורה רומז ל'סערה' המתחוללת על ראשה של האישה וכפי שנאמר "הנה סערת ה' תמה יצאה וסער מתחולל על ראש רשעים יחול" (ירמיה כג, יט) (רמב"ן על התורה במדבר ה פסוק טו, 'ירקנאטי' על התורה פרשת נשא ד"ה והביא את קרבנה, 'פירושי רבינו אפרים על התורה' פרשת נשא על הפסוק 'כי מנחת קנאות הוא', ספר 'ציוני' לר' מנחם ציוני פרשת נשא ד"ה איש איש כח).

לכן הכהן היה מביא בתוך המים גם עפר מקרקע המשכן שנאמר "ולקח הפהן מים קדשים בכלי חרש וימו העפר אשר יהיה בקרקע המשכן יקח הפהן וינתן אל המים" (במדבר ה, יז) **כדי שבזה יתגבר עליה מידת הדין** ('ירקנאטי' פרשת נשא ד"ה ולקח הפהן מים קדושים, ספר 'ציוני' פרשת נשא ד"ה 'יהיה אחרת וטעם לקחתה', וראה זוהר פרשת נשא דף קכ"ה ע"א ד"ה אלא כתיב). **לפי שהעפר הניתן במים הם כוחות הדין היונקים ממים אלו, ועושים את פעולות הדין** (יאור החמה לר' אברהם אזולאי על זוהר פרשת נשא דף קכ"ה ע"א ממהר"ח) **וגם העפר הוא עצמו הס"מ שעליו נאמר "ויאמר ה' אלקים אל הנתש כי עשית זאת ארור אתה מפל הבהמה ומכל חית השדה על גחנך יתלך ועפר תאכל כל ימי חייך"** (בראשית ג, יד) ('שער הפסוקים' להארי"י ז"ל פרשת נשא על הפסוק 'ולקח הכהן מים קדושים'. ראה זוהר פרשת פקודי דף רסו ע"ב היכלות דס"א ד"ה וסימנא ד"ה והאי איהו). **ומאחר והסוטה זנתה אחרי 'הנחש' לכן משקים אותה מעפר קרקע המשכן בתוך מי המרים, שישלוט בה הרוח של 'הנחש' ויכלה אותה** ('פרדס רימונים' להרמ"ק שער היכל התמורות סוף פרק ה, 'ראשית חכמה' שער היראה פרק יג מסכת גהנום ד"ה היכל חמישי הוא הנקרא שאול).

מטעם זה היה הכהן גם פורע את ראשה של האישה, על מנת להמציא שם מקום שמידת הדין תחול עליה. ואכן רוח הטומאה היתה אז שופעת עליה (ספר יצויניי פרשת נשא ד"ה הגייה אחרת וטעם). והיה זה כמו אצל המצורע שנאמר בו **"וְהִצְרֹעַ אֶשֶׁר בּוֹ הִנְנֶה בְּגָדָיו יְהִי כְרָמִים וְרֵאשׁוֹ הַיְהִי כְרָע וְעַל שֵׁפָם יֵעֶטָה וְטִמְא טִמְא יִקְרָא"** (ויקרא יג, מה) **"וְרֵאשׁוֹ יְהִי כְרָע"** – בשביל רוח הטומאה השופעת עליו (ירקנאטיי פרשת נשא ד"ה ספר הוזהר במיין בדיק). **על כן דווקא לסוטה העומדת לדין הותר לפרוע את ראשה מה שלא הותר לאישה אחרת, לפי שהוא סימן ל'מדת הדין'** (ישושן סודות לתלמיד הרמב"ן אות שעט) (להרחבה על ענייני הדין שבשערות ראה מאמרנו לפרשת קרח – ישערות הראש של האדם!).

ו-ט-ט

הכהן היה כותב את שם הוייה פעמיים בקלף שנתן בתוך המים להשקייט הסוטה, בדרך ישרה ולמפרע כך: **וה-ו-ה כאשר שם הוייה שנכתב ביושר מסמל את מידת הרחמים, ואילו שם הוייה שנכתב למפרע מסמל את מידת דין** (לפי מהדורת הוזהר של דפוס ליורנו פרשת נשא דף קכד ע"ב. וראה 'אור החמה' על זוהר פרשת נשא קכד ע"ב ד"ה 'הכוונה כי מרובה' ממהרח"ו וכן 'דמשק אליעזר' על זוהר נשא דף קכד ע"ב ד"ה כהנא). **כך שאם הסוטה היתה זכאית אז היה פועל בה השם הישר שהוא של הרחמים, ואילו אם היא זנתה אז היה פועל בה השם המהופך של הדין** ('אור החמה' על זוהר פרשת נשא דף קכד ע"ב סוף ד"ה 'הכוונה כי מרובה' ממהרח"ו וראה שם עוד לגבי היפוך שם הוייה).

שמות אלו נרמזו בפסוקים שבפרשת סוטה, שם 'הוייה' הנכתב ישר נרמז בסופי תיבות הפסוק **"אִישׁ אִישׁ כֵּן תִּשָּׂא אֶשְׁתּוֹ וּמְעַלָּה בּוֹ מַעַל"** (במדבר ה, יב), ושם 'הוייה' הנכתב למפרע נרמז בראשי תיבות הפסוק **"וְנָתַן עַל כַּפֵּיהָ אֶת מִנְחַת הַזְּבֻחַן מִנְחַת קִנְיָתָהּ הוּא זָבַד הַכֹּהֵן יְהִי מִי הַמְּרִים הַמְּאַרְרִים"** (במדבר ה, יח) ('אור החמה' על זוהר פרשת נשא דף קכד ע"ב ד"ה 'הכוונה כי מרובה' ממהרח"ו וראה שם עוד לגבי היפוך שם הוייה).
שמות אלו היו פועלים יחד בהסכמה בלא פירוד בין הדין והרחמים. לכן אם הסוטה לא נמצאה טהורה אז מדת הרחמים היתה מסתלקת והיתה נשארית מדת הדין לפעול בה, ואם היא היתה טהורה אז מדת הדין היתה מסתלקת ומידת הרחמים היתה פועלת בה ('אור החמה' על זוהר פרשת נשא דף קכד ע"ב סוף ד"ה 'שאלו לה' מהרמ"ק).

המים המאררים היו הופכים ל'נחש' בבטן הסוטה שהיה נושך ומטיל בה ארס

בתחילה כאשר הסוטה היתה שותה את 'המים המאררים' הם היו מתוקים לה כשאר כל המים. אך אם היתה טמאה אז בבוא המים בתוכה היא היתה מרגישה מרירות בפיה ובקרבה (רמב"ן במדבר ה, יח ד"ה והכונן בעיניו). וזה מה שנאמר **"וְהִשְׁקָה אֶת הַמַּיִם וְהִיָּתָה אִם נְטִמְאָה וְנִמְעַל מִעַל בְּפִיָּהּ וְיָבֹאוּ בָּהּ הַמַּיִם הַמְּאַרְרִים לְמִרְיָם"** (במדבר ה, כז) כלומר בתחילה **"וְהִשְׁקָה אֶת הַמַּיִם"** לאישה, ואם נטמאה ומעלה בבעלה אזי **"וְיָבֹאוּ בָּהּ הַמַּיִם הַמְּאַרְרִים"** שנהיו בפיה **"לְמִרְיָם"**. ונקראו המים הללו 'מי המרים' על שם סופם (פירושי רבינו אפרים על התורה' פרשת נשא על הפסוק 'כי מנחת קטאות הוא'). **ודבר זה היה פלא גמור כיצד מים שהם טובים לכל אדם ומתוקים מדבש ונופת צופים – לא היתה יכולה הסוטה לסובלם כאשר היו באים לתוך גופה הטמאה** ('צרוור המור' פרשת נשא ד"ה וסמך לכאן איש).

המים ששתתה הסוטה היו מגיעים לכל אחד מאבריה ואף לכל שיערה ושיערה שלה ('מדרש רבה' פרשה ט אות יט). **ומיד כשהיריחו המים את ריח זוהמת טומאתה הם היו מתהפכים עם העפר שבהם ל'נחש' במעיה** (זוהר פרשת נשא דף קכה ע"ב ד"ה ואי לאו) **והיו מתעוררים בה כאבים גדולים מנשוא** ('צרוור המור' פרשת נשא ד"ה וסמך לכאן איש). **ואז בטנה שהתמלאה באיסור מזרעו של אדם אחר היתה מתמלאת מארס הנחש שנכנס בבטנה.** ועל זה נאמר **"וְיַצְבְּתָה בְּטֶנֶה"** (במדבר ה, כז) כלומר שהתנפחה בטנה (ראה רש"י במדבר כ, כא) (הרמ"ד וואלי פרשת נשא פרק ה על הפסוק 'בתת הי את ירכד'). והיה נעשה בה 'דין' מכוח ארס הנחש שבמים המאררים (זוהר פרשת נשא דף קכה ע"ב ד"ה ובכמה גווינין).

'הנחש' היה 'נושך' את הסוטה כמה נשיכות עד שטורד אותה מן העולם (הרמ"ד וואלי פרשת נשא פרק ה על הפסוק 'בתת הי את ירכד'), **לפי שניתן לו הבטן שלה והוא שולט עליה והיה עושה בבטנה נקמות כרצונו – שהיא שלו והקב"ה נתן לו אותה בחלקו** (זוהר סבא דמשפטים דף קיא ע"ב ד"ה וכל דא בגין). לכן נאמר **"וְנַאמֶר הַכֹּהֵן לְאִשָּׁה יִתֵּן הִי אֹתָהּ לְאֵלָהּ וְלִשְׂבָעָה בְּתוֹךְ עַמֶּנָּה בְּתֶת הִי אֶת יָרְכָד נְפֶלֶת וְאֶת בְּטֶנֶה צֶבֶה"** (במדבר ה, כא), **"אֶת יָרְכָד נְפֶלֶת" בידי הסטרא אחרא, שאין נפילה גדולה מזאת. והסטרא אחרא היה מקדים להיאחז בירך שלה תחילה, לפי שבה היא התחילה בעבירה** (ראה גמי סוטה דף ח ע"ב) (הרמ"ד וואלי פרשת נשא פרק ה על הפסוק 'בתת הי את ירכד').

הכהן היה משביע את הסוטה קודם המעשה ב'שבועת האלה' שנאמר **"וְהִשְׁבִּיעַ הַכֹּהֵן אֶת הָאִשָּׁה בְּשֻׁבַעַת הָאֵלֶּה"** (במדבר ה, כא) והיא נקראת שבועת "הָאֵלֶּה" לפי שכוללת בתוכה דין 'ארור' 'קללה' ו'חרם'. וכמו שכאשר עוברים על סתם 'חרם' אזי החטא הזה נכנס בכל רמ"ח אברי האדם, ושלכן 'חרם' הוא אותיות רמ"ח, הרי שכך הוא גם אצל הסוטה שכיון שהיתה מועלת בחרם ו'שבועת האלה' אזי היה נכנס בה כוח 'הארור' והצר הצורר שנקרא נחש ויצר הרע אשר עליו נאמר **"וַיֹּאמֶר ה' אֱלֹהִים אֶל הַנָּחַשׁ כִּי עָשִׂיתָ זֹאת אָרַר אֶתְּךָ מִכָּל הַבְּחֵמָה וּמִכָּל חַיַּת הַשָּׂדֶה"** (בראשית ג, יד) ('צרוור המור' פרשת נשא ד"ה ומן).

המים המרים היו מוסיפים ועושים בסוטה כמה מיני פורענויות, שאם היתה האישה לבנה היו עושים אותה שחורה, ואם היא היתה אדומה היו עושים אותה צהובה. פיה של הסוטה היה מיד סורח וצווארה תופח, בְּשָׂרָהּ נופל, נעשית זבה והיא מתעטשת ומתפרקים איבריה (במדבר רבה' פרשה ט אות כא) והיו פניה מוריקות ועיניה בולטות. וכיון שהיא היתה עומדת למות, אז מיד היו אומרים "מהרו והוציא אותה שלא תטמא את העזרה!" (ראה 'במדבר רבה' פרשה ט אות לא), וכך היה נראה קלוונה וחרפתה לעיני כל (זוהר פרשת נשא דף קכה ע"ב ד"ה ואי לאו).

אם האשה היתה נקיה מעוון היא נפקדה בבן קדוש וטהור בלי שום מום

כאשר האשה היתה טהורה ונקיה בשעה ששתתה את המים, אזי היו מתגברים המים שלקח הכהן מהכור שהם כנגד מידת החסד, על העפר שהיה בתוך המים שהוא כנגד מידת הדין (ספר יצויניי פרשת נשא ד"ה הגייה אחרת, ירקנאטיי פרשת נשא ד"ה ולקח הכהן). וכנגד מדות אלו מנחתה של הסוטה נקראה בשני שמות "מִנְחַת הַזְּבֻחַן" ו"מִנְחַת קִנְיָתָה", שנאמר **"וְנָתַן עַל כַּפֵּיהָ אֶת מִנְחַת הַזְּבֻחַן מִנְחַת קִנְיָתָה"** (במדבר ה, יח). נקראה המנחה בשם "מִנְחַת הַזְּבֻחַן" לפי שהיתה המנחה לרחמים אם היא נקיה מעוון, ואז האשה היתה נזכרת לטובה לפני ה'. וכנגד מידת

